Základní škola a mateřská škola Huntířov

PODZIM, ZIMA, JARO A LÉTO SE ŠKOLKOU

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

PLATNOST OD 1. ZÁŘÍ 2017

Č.j.: 639/2017

Obsah

1 Identifikační údaje 3
2 Charakteristika školy 4
3 Podmínky předškolního vzdělávání 5
4 Organizace vzdělávání 9
5 Charakteristika vzdělávacího programu 10
6 Vzdělávací obsah 22
7 Evaluační systém 53

Identifikační údaje

OFICIÁLNÍ NÁZEV:	**Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání**
PLATNOST DOKUMENTU:	**od 1. 9. 2017**
ČÍSLO JEDNACÍ:	**639/2017**
MOTIVAČNÍ NÁZEV:	**Podzim, zima, jaro a léto se školkou**
PŘEDKLADATEL:	**Základní škola a mateřská škola Huntířov,** **okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace** **Huntířov 63, 468 22 Železný Brod**
ŘEDITELKA ŠKOLY	**Mgr. Miroslava Kopecká**
TELEFON:	**739 047 440, 723 078 482**
E-MAIL:	zshuntirov@volny.cz
IČO:	**70698325**
IZO:	**107 563 151**
RED-IZO:	**600078337**
ZŘIZOVATEL:	**Obec Skuhrov** **Huntířov nad Jizerou 63, 468 22 Železný Brod** **starosta Tomáš Pavlata** **tel: 483 397 276** **fax: 483 397 276** **e-mail:** ou-skuhrov@volny.cz www.skuhrov-huntirov.cz

razítko školy podpis ředitele

Charakteristika školy

2.1 Historie školy

Jsme jediná škola v obci. Především z ekonomických důvodů, došlo v roce 1993 ke sloučení mateřské školy se základní školou, školní družinou a školní jídelnou.

2.2 Velikost školy

Škola je umístěna v klidném přirozeném venkovském prostředí v centru obce. Dopravní spojení do obce je autobusové (zastávka u školy) a silniční.

Základní škola a mateřská škola Huntířov sdružuje:

· **základní školu** s kapacitou 40 žáků – uskutečňuje základní vzdělávání 1. – 3. ročníku 1. stupně v jedné třídě

· **mateřskou školu** s kapacitou 28 dětí – předškolní vzdělávání probíhá v jednom oddělení

· **školní družinu** s kapacitou 15 dětí – zájmové vzdělávání probíhá v jednom oddělení

· **školní jídelnu** s kapacitou 70 jídel – s uzavřeným typem stravování, zajišťuje stravování dětí, žáků, dospělých strávníků (zaměstnanců školy i v rámci doplňkové činnosti).

2.3 Prostorové vybavení

Budovu školy je možné rozdělit na 2 propojené části s oddělenými vchody. V jedné části budovy se nachází kanceláře obecního úřadu, pošty a místní knihovny. Ve druhé části třípodlažní budovy jsou umístěny školní provozy a 3 soukromé byty. Školní prostory jsou dostatečné. V přízemí budovy je tělocvična, jež prošla v roce 2011 celkovou rekonstrukcí, společná šatna pro děti z obou škol a zaměstnance, tady se děti přezují a v prvním patře je samostatná šatna mateřské školy, kde se děti převlékají. Navazují 2 třídy mateřské školy: herna a ložnice. V prvním patře jsou dále 2 třídy s hracími koutky pro základní školu a školní družinu, kabinet školy, sborovna pro učitele a vedení školy a oddělené sociální zázemí pro obě školy a dospělé. V nejvyšším podlaží je kuchyň, jídelna a sociální zázemí.

Součástí areálu školy je dětská zahrada, která prošla v roce 2011celkovou rekonstrukcí ve stylu „Tomovy parky“, v níž se nacházejí 2 pískoviště, prolézačka, 4 houpačky, skluzavka, pískové doskočiště, 2 hrací podia a zahradní domek s krytou terasou a nástěnnou tabulí.

Též využíváme prostor za školou, kde byla v roce 2008 vybudována pergola. Obě zahradní stavby je možné využít při hezkém počasí nejen pro oddech, ale i pro výuku pod širým nebem. Škola nevlastní venkovní hřiště, ale má k dispozici sportovní areál Sokola Huntířov.
Terén kolem budovy je svažitý. Škola není bezbariérová.

Podmínky předškolního vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Vybavení školy je kvalitní a účelové. Všechny vnitřní i venkovní prostory školy splňují bezpečnostní a hygienické normy podle daných předpisů. Škola má dostatečně prostornou hernu, naší snahou je utvořit více hracích koutků, které by vyhovovaly skupinovým a individuálním činnostem dětí. Vybavení pomůckami, hračkami, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí a jejich věku a podle možností je obměňováno a doplňováno. Podstatná část hraček je umístěna tak, aby si je děti mohly samostatně brát. Hygienické zařízení, vybavení pro odpočinek i dětský nábytek odpovídají počtu dětí a jsou zdravotně nezávadné, bezpečné a estetického vzhledu.
Děti se samy podílí na úpravě a výzdobě prostředí, které je uzpůsobeno tak, aby dětské práce byly přístupné a mohli je shlédnout rodiče i další návštěvníci školy.
Na budovu školy bezprostředně navazuje školní zahrada, kterou mimo provozní dobu školy, využívá zdarma i veřejnost.
Všechny vnitřní i venkovní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

3.2 Životospráva

V mateřské škole podporujeme zdravý životní styl. Snažíme se poskytovat plnohodnotnou a vyváženou stravu. Usilujeme o vhodnou skladbu jídelníčku a dodržování technologie přípravy pokrmů a nápojů. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Děti nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly. Je zajištěn dostatečný pitný režim v průběhu celého dne dítěte v MŠ.
Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku (s ohledem na kvalitu ovzduší, teplotní a povětrnostní podmínky) a mají dostatek volného pohybu. Snažíme se zajistit vhodné pomůcky k pohybovým aktivitám venku i ve třídě.
Respektujeme individuální potřebu aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují dětem přirozený vzor.

3.3 Psychosociální podmínky

Usilujeme o to, aby se děti i dospělí cítili v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně a bezpečně. Nově příchozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí a situace. Nikdo není zvýhodňován ani znevýhodněn, všechny děti mají stejná práva a povinnosti.

V dětech se snažíme rozvíjet citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, pomoc a podporu. Cílem je spolehlivost a důvěryhodnost dospělých. Nepoužíváme negativní komentáře a podporujeme děti v samostatných pokusech, dostatečně chválíme a pozitivně hodnotíme. U mladších dětí je prioritou postupné a nenásilné zvykání, rozvoj a upevňování pracovních návyků a sebeobsluhy se zásadou „nedělat za dítě to, co je schopno si udělat samo“. Respektujeme potřeby dětí a pomáháme je uspokojovat.

Vzdělávací nabídku přizpůsobujeme mentalitě předškolního dítěte a jeho potřebám. Je naším zájmem, aby byla dětem tematicky blízká, snadno pochopitelná, přiměřeně náročná a dítěti potřebná. Na nejmenší možnou míru eliminujeme stres a spěch.

Záměrem je podporující a sympatizující způsob pedagogického vedení, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Organizování dítěte omezujeme na nezbytně nutné činnosti - např. při odchodu na pobyt venku, odchodu do a z jídelny apod.

Snažíme se, aby se dětem dostávalo jasných a srozumitelných pokynů. U předškolních dětí je hlavním cílem dosažení všestranné zralosti a usnadnění přechodu dětí z MŠ do ZŠ, zaměření na logopedickou prevenci, čtenářskou a matematickou gramotnost. Je dbáno na dodržování základních pravidel společenského chování ve styku s ostatními dětmi i s dospělými, umět pozdravit, poděkovat, být ohleduplný, trpělivý. Neustále se zamýšlíme nad vhodnými způsoby pedagogického vedení, nad formami práce, analyzujeme vzdělávací nabídku a využíváme zpětné vazby při dalším plánování.

Záměry: - spolu s dětmi vytvářet pravidla soužití a pozitivní klima školy.

3.4 Organizace

Denní řád je dostatečně pružný. Dětem umožňujeme potřebné zázemí, klid, bezpečnost i soukromí. Usilujeme o vyváženost spontánních a řízených činností a snažíme se, aby děti měly dostatek prostoru a času pro spontánní hru.

Podněcujeme děti k vlastní aktivitě a experimentování a umožňujeme jim pracovat svým tempem. Do denního programu pravidelně zařazujeme pohybové aktivity.

Nově příchozím dětem a jejich rodičům nabízíme individuálně přizpůsobený adaptační režim.

Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě.

3.5 Řízení mateřské školy

Jsme malá škola, a tak je řízení postaveno především na osobních kontaktech, otevřené komunikaci a vzájemné dohodě. Mezi zaměstnanci jsou vytvořeny letité osobní vztahy.
Vzájemná komunikace je vstřícná, flexibilní, rovnocenná, probíhá každodenně a všemi směry.
Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby.
Ředitelka sloučeného zařízení učí na základní škole a jako manažer subjektu se snaží vytvářet motivující pracovní prostředí, a to vlastní osobní přesvědčivostí, pracovním nasazením a příkladem, silou argumentů a rovným přístupem ke všem pracovníkům. Podporuje týmovou spolupráci, motivuje jednotlivce, snahou je vytvářet důvěrné a tolerantní prostředí, kde je respektován názor všech zúčastněných.
Povinnosti a pravomoci jsou vymezeny.

3.6 Personální a pedagogické podmínky

Zaměstnanci mateřské školy vytvářejí pro děti důvěrné prostředí, v němž se cítí jistě a bezpečně, dávají jim dostatečný prostor pro samostatné rozhodování i jednání s nezbytným stanovením určitých hranic, které vymezují dodržování pravidel společného soužití.
Výchovnou práci zajišťují plně kvalifikované pedagogické pracovnice. Díky různorodosti jejich zaměření (výtvarná výchova, hudební a pohybová výchova, řečová výchova, polytechnická výchova, zájem o ekologii apod.) je možné uspokojit velké množství potřeb dětí, a to nejen v rámci předškolního vzdělávání, ale i v oblastech zájmových. Učitelé jsou ochotní a mají zájem pracovat i nad rámec svých povinností, projevují se u nich i schopnosti organizační, a to zejména pořádáním akcí pro děti, jejich rodiče a širokou veřejnost.
Ředitelka podporuje profesionalizaci pracovního týmu a také pedagogové aktivně přistupují ke svému dalšímu vzdělávání.
Služby pedagogů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla dětem zajištěna optimální pedagogická péče.
Stravování zajišťuje vedoucí školní jídelny, která je rovněž kvalifikovanou kuchařkou. V mateřské škole dále pracuje školnice a na částečný úvazek topič.

3.7 Spoluúčast rodičů

Spolupráce s rodiči funguje na základě partnerství. Usilujeme o vzájemnou důvěru, vstřícnost, pochopení, respekt a ochotu spolupracovat. Pedagogické pracovnice se chovají vstřícně a citlivě nejen k dětem, ale i k rodičům.

Při každém kontaktu informujeme rodiče o aktuální situaci, a pokud mají rodiče zájem, domlouváme se na společném postupu při výchově a vzdělávání dětí. Chráníme soukromí rodiny, s rodiči jednáme taktně, diskrétně, je respektována mlčenlivost, výchovné problémy nejsou řešeny před ostatními.

Usilujeme o spolupráci rodičů při výchovně vzdělávací práci, snažíme se různými způsoby zapojovat rodiče do společných činností s dětmi. Prohlubujeme spolupráci s rodiči předškolních dětí při přípravě na vstup do 1. třídy ZŠ. Nabízíme rodičům poradenský servis. Pořádáme dny otevřených dveří, setkání a akce s rodiči, organizujeme třídní schůzky, kde rodiče informujeme o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení.

Rodiče mají možnost podílet se na tvorbě různých projektů, účastní se organizace mimoškolních aktivit a pomáhají získávat sponzory.

Návrhy na rozšíření spolupráce budou realizovány za aktivní účasti kolektivu školy, dětí a rodičů.

Informace o svých aktivitách škola sděluje rodičům a další veřejnosti také prostřednictvím webových stránek (www.skuhrov-huntirov.cz, www.skola-huntirov.cz), na veřejných vývěskách obecního úřadu a školy, příspěvkem do Zpravodaje obce a případně příspěvky v jiných médiích.

3.8 Ostatní spolupráce

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem, ZŠ, partnerskou MŠ, dětskými lékaři, a pokud se vyskytnou výchovně vzdělávací problémy, tak i s příslušnými odborníky (PPP, logoped, apod.).

· se zřizovatelem

Mateřská škola je součástí příspěvkové organizace, jejíž provoz je hrazen zřizovatelem Obecním úřadem Skuhrov, pro který je zachování funkční a vybavené školy jednou z nejvýznamnějších priorit. Informace o činnosti školy předkládá pravidelně ředitelka školy spolu s učitelkou MŠ na zasedání zastupitelstva obce.

Posilujeme kulturní a společenské tradice v obci – např. zajištění programu na společenských akcích obce - vítání občánků, lampiónový průvod, rozsvěcení stromečku, Vánoční koncert.

· se základní školou

Maximálně využíváme spojení obou škol do jednoho zařízení (např. společná účast na kulturních a vzdělávacích akcích, výměnné návštěvy, předávání informací o dětech, spolupráce při zápisech a dnech otevřených dveří, informovanost rodičů o akcích obou škol atd.), což významně ovlivňuje bezproblémový přechod dětí na základní školu.

· s mateřskými školami v okolí

Spolupracujeme při organizování výměnných návštěv kulturních představení, organizaci Sportovních her. Důležitá je i možnost vzájemné výměny zkušeností mezi učitelkami.

· s místními organizacemi

se Sokolem Huntířov, Sokolem Skuhrov, SDH Huntířov společně organizujeme různorodé aktivity v rámci mimoškolní činnosti pro obec i širokou veřejnost.

Organizace vzdělávání

Mateřská škola je jednotřídní – heterogenní, s kapacitou 28 dětí. Je zřízena jako škola s celodenním provozem s určenou dobou pobytu od 6:30 do 16:00 hodin.

V době hlavních prázdnin je provoz přerušen či omezen.

Do mateřské školy jsou přijímány děti zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od 2 let. Zápis probíhá v květnu. Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku, pokud to umožní aktuální situace školy.

Snažíme se o dostatečně pružný denní řád, který reaguje na individuální možnosti dětí. Záměrem učitelů je zatěžovat děti přiměřeně, v rámci jejich schopností a dovedností. Aby první vzdělávací zkušenost dítěte byla stavěna na promyšleném, odborně podepřeném a lidsky i společensky hodnotném základě, a aby čas prožitý v mateřské škole byl pro dítě příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života i vzdělávání.

Usilujeme, abychom děti podněcovali k vlastní aktivitě a experimentování a umožňujeme jim pracovat svým tempem. Předškolní vzdělávání smysluplně obohacuje denní program dítěte.

Charakteristika vzdělávacího programu

Záměrem výchovného působení a filosofií naší školy je vytvořit MŠ rodinného typu s úzkými vazbami na rodiče. Chceme umožnit dětem prožít aktivní a šťastné dětství tím, že jim vytvoříme pohodové a přátelské prostředí bez zbytečného spěchu, kde se budou cítit dobře, kde bude kamarádská nálada, pochopení a láska. Usilujeme o rozvoj samostatnosti a zdravého sebevědomí u dětí cestou přirozené výchovy. Chceme položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb, učit je zdravému stravování, uvědomění si odpovědnosti za své chování a jednání, a to vše společnou cestou s rodiči.

ŠVP je pojítkem mezi všemi činnostmi s dětmi, včetně realizací školních i mimoškolních akcí. Program zasahuje všechny oblasti vývoje dítěte a nabízí taková témata, která seznamují děti s realitou.

Jedním z hledisek při sestavování programu je i poloha mateřské školy – venkovská škola s možnostmi, které nám vesnice nabízí.

5.1 Rámcové cíle předškolního vzdělávání:

- Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání.
- Osvojení hodnot, na nichž je založena naše společnost.
- Získání osobnostních postojů.

Očekávané klíčové kompetence

- Kompetence k učení.
- Kompetence k řešení problému.
- Kompetence komunikativní.
- Kompetence sociální a personální.
- Kompetence činnostní a občanské.

Konkrétně na škole preferujeme praktické činnosti, které:

- seznamují děti s přírodou a přírodními jevy, kladou důraz na bezprostřední kontakt s přírodou, na její pozorování a poznávání, napomáhají navazovat na poznatky a znalosti dětí z oblasti zemědělství, práce na poli a zahradách, a které využívají přírodního prostředí k rozvoji poznání,

- umožňují vnímat okolní svět všemi smysly (prožitky dětí - návštěva hasičů, knihovny, vánoční a velikonoční tradice, maškarní karneval, výlet vlakem či autobusem, návštěvy divadelních představení),
- zaměřují se na oblast ekologie – aktivně chránit přírodu, tj. provádět ve svém okolí sběr, třídění odpadu, jarní úklid, vést děti k práci na školní zahradě včetně péče o květiny,
- vedou ke zdravému životnímu stylu (zdravá výživa, pohyb, otužování), ke spolupráci s rodinou při vytváření a upevňování zdravých výživových a stravovacích návyků, k respektování potřeb každého dítěte, k péči o klidné a kulturní prostředí při stolování a upevňují správné návyky při stolování,
- podporují vytváření kladných vzájemných vztahů - vlídnost, ohleduplnost, vzájemná pomoc, slušnost, pěkné vztahy mezi dětmi, tzn. vlastnosti, které by si dítě mělo osvojit, aby mohlo plně přijímat všechny informace a podněty z okolního světa,
- věnují maximální pozornost dětské tvořivosti a umožňují dětem seberealizaci ve všech podobách (samostatné myšlení, logická úvaha, řešení problémových situací, vymýšlení příběhů apod.),
- ponechávají dětem dostatečný prostor k uplatnění jejich aktivity, která převažuje nad aktivitou učitelky (učitelka činnost řídí, příliš nezasahuje, neomezuje jejich vlastní projev),
- využívají dramatizace (vyjadřování činností, jevů a věcí pomocí pohybu těla, gesty, mimikou obličeje, zvuky apod.),
- věnují zvýšenou pozornost celkovému řečovému projevu dítěte (denní zařazovaní jazykových cvičení - říkadla, vyprávění, rytmizační, sluchová a jiná cvičení a hry zaměřené na artikulaci, hlasitost, plynulost, tempo řeči a správnou výslovnost všech hlásek),
- napomáhají k rozvoji pohybových schopností a dovedností dítěte, k posilování jeho mravních vlastností a k upevňování jeho zdraví, včetně relaxačních cvičení,
- posilují sebeobslužné dovednosti a návyky a vedou děti k samostatnosti.

Ve vzdělávání dětí upřednostňujeme

- Uvolňování hravých činností směrem k dětem - přizpůsobeny režimové činnosti.
- Tvořivost dětí ve všech oblastech – aktivita dětí převažuje nad řídící činností učitele.
- Odbourávání přenosu informací, nadbytečných faktů, direktivního přístupu učitele k dětem, zaměření na prožitkové poznávání.
- Vedení dětí k samostatnosti, k posilování vlastního sebevědomí, sebedůvěry, vedení dětí ke spolurozhodování a k sounáležitosti s celým kolektivem.

- Tematické plánování, včetně zpracování situačních momentů, reakce na zájmy, potřeby, vědomosti dětí, včetně stanovení dominantních oblastí rozvoje osobnosti.
- Využívání námětů ročních období v průběhu práce s dětmi po celý rok.
- Vytváření hracích koutků a tím umožnit dětem výběr činností podle zájmu a potřeb dětí ve skupinách, individuálně i v kolektivu.

5.2 Formy vzdělávání

Vzdělávání se uskutečňuje po celý den pobytu dětí v MŠ – tj. při všech činnostech. Dopolední činnosti probíhají formou plánovaných tematických celků, které na sebe úzce navazují. Využíváme situačních momentů, respektujeme přání, potřeby a zájmy jedince. Usilujeme o to, aby byly děti vzdělávány neformálně, hravými činnostmi, ve kterých se prolínají všechny vzdělávací okruhy. Rovněž se snažíme zajistit rovnováhu činností řízených, spontánních i relaxačních. Cíle plníme průběžně již od ranních hodin. Preferujeme metody a formy, které respektují specifika předškolního vzdělávání.

Součástí vzdělávání jsou akce školní i mimoškolní, které cíleně doplňují, obohacují a zpestřují vzdělávací proces s dětmi.

Vzdělávání dětí v mateřské škole realizujeme prostřednictvím plánů práce, které jsou zpracovány v návaznosti na ŠVP.

Obvyklý denní program

- Spontánní hry - uplatňované při příchodu do školy a v odpoledních hodinách – prostor pro individuální péči.
- Řízené činnosti – pracovní činnosti během dopoledne, jazykové chvilky.
- Pohybové aktivity – ve třídě během her a ranního cvičení, při pobytu venku (využití zahrady, hřiště, přírody), během celého dne jsou zařazovány pohybové chvilky.
- Odpočinek, spánek – podle individuálních potřeb dítěte.

Uplatňované metody

- komunikační kruh
- pozorování
- prožitkové učení, dramatizaci, práci s literárními texty
- využití přirozených situací
- řízené skupinové činnosti
- řízené individuální činnosti

- převládají spontánní činnosti nad řízenými

Dílčí projekty

- Jsou součástí integrovaných bloků – neuskutečňují se odděleně.
- Logopedickou prevenci realizujeme v průběhu celého dne pobytu v MŠ (individuální péče probíhá zejména v ranních a odpoledních hodinách).
- Ekologie je součástí každodenního pobytu venku, ale i přímé vzdělávací práce pedagoga, včetně některých akcí školy, které tyto prvky zahrnují (např. třídění odpadu, sběr starého papíru a hliníku, exkurze na ekologickou farmu).

5.3 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) se mění v souvislosti s legislativními změnami: zákon č. 82/2015 Sb., novela školského zákona, vyhláška č. 27/2016 Sb., o společném vzdělávání.

Dítětem se SVP je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě **plánu pedagogické podpory** (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je školní vzdělávací program (ŠVP) podkladem pro tvorbu **individuálního vzdělávacího plánu** (IVP). PLPP a IVP zpracovává škola.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření **upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP**, případně **upravit vzdělávací obsah** tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dětí a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

Úpravy obsahu a realizace vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem **metodické podpory**. Pedagogickým pracovníkům bude zajištěna metodická podpora formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP)

Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje škola PLPP dítěte. Vedoucí učitelka zodpovídá za vypracování PLPP ve spolupráci s další vyučující. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory jednotlivých vyučujících, s cílem stanovení např. metod práce s dítětem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Vedoucí učitelka stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky (pedagogové, rodiče, dítě).

S PLPP seznámí škola dítě, zákonného zástupce dítěte a všechny další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny. PLPP má písemnou podobu a zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. PLPP škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Vzor PLPP je uveden v příloze č. 3 vyhlášky 27/2016 Sb.

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci ŠPZ. Současně škola kontaktuje ŠPZ a odešle kopii PLPP. Originál PLPP se ukládá do spisu.

Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory.
Neposkytuje-li zákonný zástupce dítěte součinnost směřující k přiznání podpůrných opatření, jež jsou v nejlepším zájmu dítěte, postupuje škola podle § 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (IVP)

IVP zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby dítěte. IVP se zpracovává na základě doporučení ŠPZ a žádosti zákonného zástupce dítěte.
IVP je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, přičemž vychází ze ŠVP a je součástí dokumentace dítěte.
IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje dítěte a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte. V IVP jsou dále uvedeny zejména informace o úpravách obsahu vzdělávání dítěte, časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, úpravách metod a forem výuky a hodnocení dítěte, případné úpravě výstupů ze vzdělávání dítěte.
IVP dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka ŠPZ, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Vzor IVP je uveden v příloze č. 2 vyhlášky 27/2016 Sb.
IVP je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte. IVP může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb dítěte.
Zpracování a provádění IVP zajišťuje ředitel školy. IVP se zpracovává ve spolupráci se ŠPZ a zákonným zástupcem dítěte. Škola seznámí s IVP všechny vyučující dítěte a současně dítě a zákonného zástupce dítěte, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle IVP lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte.
ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje dítěti, zákonnému zástupci dítěte a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v IVP informuje o této skutečnosti ředitele školy. Pro změny v IVP se použijí obdobně ustanovení týkající se zpracování IVP, seznámení s ním, poskytování vzdělávání podle něho a vyhodnocování jeho naplňování.

Neposkytuje-li zákonný zástupce dítěte součinnost směřující k přiznání podpůrných opatření, jež jsou v nejlepším zájmu dítěte, postupuje škola podle § 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
Vedoucí učitelka mateřské školy je pověřena spoluprací se ŠPZ a podle konkrétních požadavků ŠPZ sestaví seznam možných kompenzačních pomůcek, kterými škola disponuje.

Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podpůrná opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami vychází z doporučení ŠPZ a přiznaného stupně podpory. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se na naší škole uskutečňuje formou individuální integrace do běžné třídy.
Pro úspěšné vzdělávání dětí se SVP je potřebné podle zákona č. 82/2015 Sb., novela školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o společném vzdělávání zabezpečit (případně umožnit) uplatňování principu diferenciace a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod vzdělávání;

- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání dítěte;
- při vzdělávání dítěte, které nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a
  s jehož užíváním má zkušenost;
- při vzdělávání dítěte, které při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání
  v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
- formativní hodnocení vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spoluprací s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
- spolupráci s ostatními školami

5.4 Vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným dítětem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadané dítě se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje dítě, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb dítěte provádí ŠPZ ve spolupráci se školou, která dítě vzdělává. Pokud se nadání dítěte projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se ŠPZ zejména ke specifikům osobnosti dítěte, která mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru nadání dítěte zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek zákonný zástupce žáka ŠPZ poskytne. Nadaným dětem lze v souladu s vývojem jejich dovedností rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným vzdělávacím programem.

Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané děti ve škole

Pro stimulaci rozvoje dětí nadaných a mimořádně nadaných škola vytváří podmínky pro co největší využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných dětí je třeba věnovat pozornost i dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pedagog přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb. Postupy při poskytování podpůrných opatření pro děti nadané a mimořádně nadané ve čtyřech stupních podpory, jak jsou uvedeny v Příloze č. 1 výše uvedené vyhlášky.

Systém péče o nadané a mimořádně nadané děti ve škole

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných dětí vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu dítěte. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP nadaného a mimořádně nadaného dítěte

PLPP je nově zaváděné podpůrné opatření a týká se nadaných dětí s podpůrnými opatřeními prvního stupně, tedy dětí s mírnými úpravami ve vzdělávání. Formulář PLPP je přílohou č. 3 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Vedoucí učitelka zodpovídá za vypracování PLPP ve spolupráci s další vyučující. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory jednotlivých vyučujících, s cílem stanovení např. metod práce s dítětem, obohacování učiva nad rámec ŠVP, formy obohacování. Vedoucí učitelka stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky (pedagogové, rodiče).

S PLPP seznámí škola dítě, zákonného zástupce dítěte, všechny pedagogické pracovníky, kteří se podílejí na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny.

PLPP má písemnou podobu a zahrnuje zejména popis charakteru nadání dítěte, výčet užitých podpůrných opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. PLPP škola průběžně aktualizuje.

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci ŠPZ. Současně škola kontaktuje ŠPZ a odešle kopii PLPP. Originál PLPP se ukládá do spisu dítěte.

Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až čtvrtého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě PLPP.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP mimořádně nadaného dítěte

Vzdělávání mimořádně nadaného dítěte se může uskutečňovat podle IVP, který vychází ze ŠVP, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce.

IVP je zpracován bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného dítěte ve škole, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Zpracování a provádění IVP zajišťuje ředitel školy. IVP zpracovává hlavní učitelka ve spolupráci s další vyučující a ŠPZ.

IVP je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného dítěte je součástí dokumentace dítěte.

Při sestavování IVP škola vychází z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující dítěte a současně dítě a zákonného zástupce dítěte, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle IVP lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte.

ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje dítěti, zákonnému zástupci dítěte a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v IVP informuje o této skutečnosti ředitele školy. Pro změny v IVP se použijí obdobně ustanovení týkající se zpracování IVP, seznámení s ním, poskytování vzdělávání podle něho a vyhodnocování jeho naplňování. Vzor IVP je uveden v příloze č. 2 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

5.5 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání doplňuje rodinnou výchovu. Zajištění možnosti přijímání dvouletých dětí do mateřské školy je nabídkou pro rodiny, které potřebují z různých důvodů zajistit péči o dítě mimo rodinu. Při zařazení dětí mladších tří let do mateřské školy je nutné navázat úzkou spolupráci s rodinou již v okamžiku přijetí dítěte, domluvit se na průběhu adaptačního období dle možností rodiny i školy. Mateřská škola často ve velké míře ovlivňuje postoj rodičů ke škole a k budoucí spolupráci. Učitel se stává nejen vychovatelem dítěte, ale také průvodcem rodiny. Pomáhá rodičům řešit každodenní drobné i větší starosti, rozkrývá obavy a navozuje pocit bezpečí pro dítě i jeho blízké. Je důležité vhodnou formou podporovat rodiče v jejich roli a přijetí odpovědnosti za dítě.

Důležitá témata pro začátek spolupráce:

- Adaptace – průběh, časování, možné reakce dítěte, pozitivní motivace v rodině
- Přiměřenost doby pobytu dítěte – možnosti přizpůsobení pracovní doby rodičů, pomoc širší rodiny
- Nemocnost – dítě může být v prvním roce náchylnější k nemocem, s tím by měli rodiče počítat a dbát na doléčení každé nemoci (vzájemná solidarita)
- Stravování – dopřát dítěti poznávat nové chutě
- Pravidelný režim – důležité pro pocit bezpečí; rodiče často neví, že dítě potřebuje pravidla a řád

Vzdělávací obsah není třeba pro dvouleté děti měnit. Všechny očekávané výstupy i klíčové kompetence jsou nastaveny tak, aby učitel vedl každé dítě k jejich postupnému dosahování

v takové míře, která je pro dítě akceptovatelná. Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Při práci s dětmi mladšími tří let učitel volí přiměřené metody a formy vzdělávání. Vybírá takové činnosti, které dítě zvládne, počítá se zapojením všech smyslů, nastavuje si přiměřené vzdělávací cíle. Nejdůležitější je prostor pro volnou hru.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla. Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.
- Ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem znepřístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.
- Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení.
- Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami. Adaptace by měla probíhat postupně, bez tlaku na dítě, ovšem pravidelně. Obdobím adaptace prochází nejen dítě, ale celá rodina. Rodiče by měli vědět, že dítě potřebuje jejich podporu. Je to velmi důležité období, kdy vznikají pevné vazby mezi rodinou a mateřskou školou.
- Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá.
- V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou

k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Vzdělávací obsah

Obsah vzdělání je ve školním vzdělávacím programu zpracován do jednoho společného tématu, které je stanoveno jako téma rámcové. Toto téma se pak dělí na čtyři integrované bloky, u kterých uvádíme stručnou charakteristiku, dílčí vzdělávací cíle, návrh témat a činností vzdělávacího obsahu. Dále jsou zde přiřazeny klíčové kompetence, očekávané a konkretizované výstupy.

Hlavní program je rozdělen na 4 části představující 4 roční období:

- Barevný podzim
- Pohádková zima
- Jarní probuzení
- Toulavé léto

6.1 Barevný podzim

Cíle a charakteristika bloku

Seznamujeme se s novými kamarády, režimem dne v MŠ, se svojí značkou, místy, kam si odkládám věci, rozvíjíme schopnosti a dovednosti důležité pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem a vrstevníkům. Společně tvoříme a učíme se respektovat pravidla správného chování, vymezujeme si svá práva a povinnosti, procvičujeme hygienické návyky a sebeobsluhu, seznamujeme se s prostředím MŠ a ZŠ, ale také s místem, ve kterém děti žijí.

Pozorujeme změny a proměny přírody na podzim, povídáme si o zdravé výživě a jejím vlivu na člověka a také o ochraně životního prostředí. Seznamujeme se s plody podzimu, sklizní ovoce, zeleniny, zdůrazňujeme význam lidské práce na zahradě a na poli, povídáme si, jak se připravují zvířátka na blížící se zimu, kam odlétají ptáci.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- užívá jednoduchých pojmů, znaků a symbolů na základě pozorování a zkoumání
- v běžných praktických činnostech uplatňuje a rozvíjí získané zkušenosti

Kompetence k řešení problémů

- aktivně se zajímá o dění kolem sebe
- snaží se podílet na řešení problému, umí vyhledat pomoc dospělého

Kompetence komunikativní

- řečovým projevem samostatně vyjadřuje své myšlenky a pocity, reaguje na slyšené, je schopno dorozumět se s ostatními
- řečovými, hudebními, výtvarnými a dramatickými prostředky vyjadřuje své pocity a nálady

Kompetence personální a sociální

- je zdravě sebevědomé a o svém jednání samostatně rozhoduje
- zná důsledky svého jednání, je citlivé k druhým, pozná ubližování, nespravedlnost, adekvátně reaguje

Kompetence činnostní a občanské

- své činnosti se učí plánovat, jde za svým záměrem a potlačuje své slabé stránky svého jednání
- umí se přizpůsobit daným okolnostem

Návrhy témat

- Prázdniny jsou za námi
- Jsme kamarádi – nikdo není sám
- Učíme se pravidla

- Obilí a jiné plodiny
- Houby
- Ovoce a zelenina
- Bramborový týden
- Ježci a jablíčka
- Podzimní plody
- Barvy podzimu
- Lidské tělo, smysly
- Bude zima, bude mráz
- Zvířátka se chystají na zimu
- Mikulášská besídka

Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, pohody osobní a pohody prostředí
- poznávat sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získávání relativní citové samostatnosti
- rozvoj řečových schopností a jazykové dovednosti receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvídavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj a kultivace vnímání, myšlení, paměti, pozornosti, představivosti, fantazie

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- poznání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření, porozumění základním projevům neverbální komunikace
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednotlivých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

Vzdělávací nabídka

- přivítání dětí v MŠ, seznamovací a sociální hry
- seznamování s pravidly soužití v MŠ
- v komunikačním kruhu se dozvíme něco nového o ostatních, získáváme pocit jistoty
- seznamujeme se s hračkami, s jejich správným zacházením a ukládáním na správné místo
- poznávání okolí MŠ, naší vesnice a života v ní, okolní přírody
- seznamování s jednoduchými pohybovými hrami a jejich pravidly, využití školní tělocvičny
- rozvíjení lokomočních a pohybových dovedností (chůze, běh, lezení, skoky, házení)
- osvojování manipulačních činností (jednoduché úkony s předměty, pomůckami, náčiním)
- osvojování základních pravidel při chůzi ve skupině na vycházce, přecházení silnice, využívání her a aktivit s dopravní tématikou

- pozorování změn počasí
- porovnávání rozmanitosti přírody (živá a neživá příroda, přírodní jevy, děje)
- pozorování padání listí (barvy, tvary)
- využití ovoce a zeleniny – určování vlastností - velikost, barva, tvar, struktura, chuť
- objevování významu vitamínů pro naše tělo, pojmenovávání částí lidského těla
- sbírání podzimních plodů (kaštany, žaludy, listy…)
- psychomotorické hry – hmatový pytlík, zvukové pexeso, detaily v obrázku
- výtvarné činnosti- využívání přírodnin, listů, kaštanů, žaludů (výroba podzimní dekorace, otiskování listů, výroba razítek z brambor)
- procvičování řečového projevu a předčtenářské gramotnosti krátkými texty, písněmi, básněmi verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem, s dospělým kognitivní činnosti (kladení otázek, hledání odpovědí, diskuze nad problémem)
- procvičování hrubé a jemné motoriky jako přípravu na grafomotorická cvičení (pracovní listy, kolektivní práce, vše spojeno s podzimní tématikou)
- kooperativní činnosti ve dvojicích i ve skupinách
- konstruktivní hry - prostorové stavby (naše školky, naše vesnice)
- využití odpadového materiálu (víčka od pet lahví) k prostorovým plastikám (základní geometrické tvary, počet, barvy, velikost)
- procvičování paměti a soustředěnosti – didaktické hry
- hry artikulační, řečové, sluchové, rytmické
- poslech čtené a vyprávěné pohádky s podzimní tématikou
- hudební a hudebně pohybové hry spojené s podzimem
- pozorování životních podmínek, stavu životního prostředí, činnosti přispívající k péči o životní prostředí, okolní krajinu
- poznávání ekosystémů (les, louka, rybník…)

Očekávané výstupy, *konkretizované výstupy*

Dítě a jeho tělo	
Zachovávat správné držení těla	- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	- *pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus* - *doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)*
Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály	- *pracovat se stavebnicemi, skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)* - *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)* - *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky	- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
Pojmenovat části těla a některé orgány	- *pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)* - *mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách*
Dítě a jeho psychika	
Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči	- *vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu*
Domluvit se slovy	- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obratů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*
Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů	- *rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus* - *správně reagovat na světelné a akustické signály* - *rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)*
Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	- *dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost* - *uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím* - *pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)*

	- *uplatňovat postřeh a rychlost* - *přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit* - *přijímat pokyny* - *plnit činnosti podle instrukcí* - *přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese*
Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat	- *dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)* - *předat vzkaz* - *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)*
Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)	- *rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie* - *spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného* - *vyjadřovat fantazijní představy* - *dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)* - *vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)* - *vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)* - *tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)* - *s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)* - *dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek*

	- *navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby …)* - *experimentovat s výtvarně netradičními materiály* - *využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí* - *improvizovat a hledat náhradní řešení*
Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	- *sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů*
Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy	- *rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat* - *rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů*
Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat	- *rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník* - *rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)* - *rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)*
Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně	- *slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl*
Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory	- *přijímat pobyt v mateřské jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)*
Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování	- *reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)* - *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci* - *umět se přizpůsobit změnám*
Dítě a ten druhý	
Navazovat kontakty s dospělým	- *navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)* - *spolupracovat s dospělým* - *respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)* - *obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.* - *rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání*
Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem	- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)* - *vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení* - *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*

Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je	- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)* - *spoluvytvářet prostředí pohody*
Spolupracovat s ostatními	- *chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat* - *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat* - *spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem*
Dítě a společnost	
Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi	- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,* - *pojmenovat povahové vlastnosti*
Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	- *reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)* - *vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy* - *projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí*
Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik	- *zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů)*
Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy	- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství* - *být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu*
Dítě a svět	
Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí	- *zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují*
Všímat si změn a dění v nejbližším okolí	- *zajímat se, co se v okolí děje, všímat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*

6.2 Pohádková zima

Cíle a charakteristika

Tento integrovaný blok zahrnuje období Adventu a Vánoc. Těšíme se na společná povídání o Vánocích, sdílení svých zážitků i tužeb. Je to období tajemné a pohádkové, a proto hojně využíváme pohádek a příběhů k prohloubení základních mezilidských vztahů a morálních hodnot. Seznamujeme se různými zvyky a tradicemi Doba adventní by nám měla přinést radost, že můžeme potěšit vlastnoručně vyrobeným dárkem své blízké. Nezapomeneme na zvířátka a připravíme jim hostinu.

Prožíváme zimu jako nádhernou dobu, která se hodí pro sportování, dovádění a radování se, ale i pro zkoumání vlastností sněhu a ledu.

Studujeme, jak funguje naše tělo, z čeho se skládá, co je potřeba dělat pro naše zdraví, což souvisí s oblékáním a návštěvou u lékaře.

Prostřednictvím situací, plánovaných činností, experimentování a zapojením všech smyslů rozvíjíme poznatky o živé a neživé přírodě, učíme se chápat změny kolem sebe, spoluodpovědnosti za vlastní chování a způsob života, projevovat empatii k druhým lidem a zvířátkům.

Předškoláci se připravují na zápis, probíhají konzultace se zákonnými zástupci o dítěti a jeho školní připravenosti a zralosti.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- má základní poznatky o zákonitostech dění ve světě, který jej obklopuje
- klade otázky, hledá odpovědi, je aktivní k dění kolem sebe, umí zhodnotit, co zvládlo

Kompetence k řešení problémů

- využívá vlastní zkušenost a kreativitu při řešení problémů
- snaží se samostatně přemýšlet a rozhodovat se v různých situacích

Komunikativní kompetence

- při dorozumívání s okolím využívá různých forem projevu
- samozřejmě a bez zábran komunikuje s okolím

Sociální a personální kompetence

- respektuje dohodnutá pravidla chování a jednání ve skupině, řídí se základními pravidly společenského chování
- je citlivé a ohleduplné k ostatním, rozpozná nevhodné chování

Činnostní a občanské kompetence

- cítí zodpovědnost za své jednání a svá rozhodnutí
- ve hře, práci, učení je schopno uplatnit vlastní smysl pro povinnost

Návrhy témat

- Barborka a Mikuláš
- Advent
- Těšíme se na Vánoce
- Rok, čas
- Roční období
- Co děláme celý den
- Ptáčci na krmítku
- Zimní radovánky
- Země ledu a sněhu
- Zvířátka v zimě
- Masopust ve školce

- Tučňáci a Eskymáci
- Z pohádky do pohádky
- Oblékání
- Povolání a řemesla

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- vědomé užívání všech smyslů
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- podpora upevňování řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- rozvoj schopnosti vytvářet citové vztahy, rozvíjet je a city plně prožívat
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňující pocity, dojmy a zážitky vyjádřit
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- získávání povědomí o mezilidských vztazích a morálních hodnotách
- vytváření základů pro práci s informacemi
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

- rozvoj společenského a estetického vkusu
- seznamování s místem a prostředím, kde dítě žije a vytváření kladného vztahu k němu
- vytváření povědomí o sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat i ničit

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, hod, lezení)
- nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a postojů na místě) a jiné (základy gymnastiky, šplh, míčové hry)
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechové, relaxační)
- manipulační činnosti a činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují (hry u stromečku
- uvolňování zápěstí, špetkové držení tužky - kreslení na téma zima, zážitky z Vánoc
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- konstruktivní činnosti se stavebnicemi – dle předlohy
- smyslové a psychomotorické hry, činnosti zaměřené na rozvoj postřehu, vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti např. Kimovy hry
- společné diskuse, rozhovory, individuální i skupinová konverzace
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, pohybové, podněcující estetické vnímání -Vánoce, Tři králové
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, logopedické chvilky
- práce s literárními texty, obrázkovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií (PC)
- poslech a zpěv koled
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické, logické, obrazové a pojmové)
- činnosti obohacující citový život dítěte (pohádky, příběhy)

- aktivity podporující sbližování dětí, uvědomování si vztahů mezi lidmi, pozitivní vzory
- různorodé společenské a skupinové aktivity, kooperativní činnosti
- setkávání se s uměním mimo oblast mateřské školy – divadelní představení
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti směřující k vytváření zdravých životních návyků, prevenci úrazů, ochraně zdraví (hry na sněhu, na ledu)
- různé činnosti umožňující samostatné řešení situací, samostatné rozhodování a sebehodnocení
- hry a modelové situace, ve kterých se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- přípravy a realizace společných akcí, zábav, slavností – Mikulášská besídka, předvánoční dílna s rodiči
- reálné činnosti přispívající k péči o životní prostředí, ekologicky motivované hravé aktivity – experimenty a pokusy
- záměrné pozorování objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností
- sociální a interaktivní hry, dramatizace - hraní rolí
- přirozené a zprostředkované poznání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě
-

Očekávané výstupy, *konkretizované výstupy*

Dítě a jeho tělo	
Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí	- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze* - *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu* - *otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace* - *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení* - *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí* - *pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu* - *pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)* - *být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě*

Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla	- *házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí*
Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku	- *upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje* - *tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím*
Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály	- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)* - *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky	- *samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky*
Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí	- *znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek* - *uvědomovat si, co je nebezpečné*
Dítě a jeho psychika	
Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte* - *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obratů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*
Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů	- *rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus* - *správně reagovat na světelné a akustické signály* - *rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost*
Porozumět slyšenému	- *dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)* - *chápat jednoduché hádanky a vtipy*
Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)	- *zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)* - *rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky*

Záměrně se soustředit a udržet pozornost	- *soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)* - *udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech* - *zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek*
Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy	- *rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů* - *rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)* - *rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky*
Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	- *rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět* - *orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed* - *orientovat se v prostoru podle slovních pokynů* - *orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)*
Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat	- *porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)* - *orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků*
Podílet se na organizaci hry a činnosti	- *umět kooperovat, dohodnout se s ostatními* - *přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)*
Uvědomovat si svoje možnosti a limity	- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné* - *plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)*
Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky	- *přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)*
Zachytit a vyjádřit své prožitky	- *přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)* - *umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění,*

	komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)
Dítě a ten druhý	
Navazovat kontakty s dospělým	- *respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)* - *obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.*
Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou	- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení* - *uvědomit si vztahy mezi lidmi(kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)*
Dítě a společnost	
Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat	- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
Dítě a svět	
Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	- *rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)*
Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat	- *znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí*
Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí	- *spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)* *být citlivý k přírodě*

6.3 Jarní probuzení

Cíle a charakteristika

Radujeme se z příchodu jara, pozorujeme přírodu, zrození rostlin, růst trávy. Zaměřujeme se na poznávání a porovnávání volně rostoucích i zahradních květin, péči o květiny, provádění pokusů s klíčením rostlin. Seznamujeme se základy pěstitelství a chovatelství. Dětem nabízíme prožitkové učení a hry s důrazem na rozvoj fantazie, estetického cítění a vztahu k přírodě. Využíváme okolní přírodu k získávání přímých a nezapomenutelných zážitků. Pozorováním domácích zvířat, jejich užitku a některých mláďat, vedeme děti k citlivému vztahu k přírodě a ke všemu živému. Všímáme si změn počasí v přímé souvislosti s roční dobou, při vycházkách pozorujeme jevy živé a neživé přírody, všímáme si prvních znaků jara.

O velikonočních svátcích seznamujeme děti s tradicí a zvyky. V březnu si připomínáme měsíc knihy, v dubnu měsíc bezpečnosti. Oslavujeme společně se ZŠ první jarní den, připravujeme besídku pro maminky k jejich svátku.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, dokončí započatou práci, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit

Komunikativní kompetence

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Sociální a personální kompetence

- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů
- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která mu je nepříjemná, umí odmítnout

Činnostní a občanské kompetence

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činorodost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají své nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společenského soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

Návrhy témat

- Probuzení ze zimního spánku
- Jaro přichází
- Jaro už je tu
- První kytičky
- Velikonoce – zvyky, obyčeje
- Zvířátka a jejich mláďátka
- Jaro na poli a na zahrádce

- Můj nejlepší kamarád
- Moje knížka
- Chystáme dárek pro maminku
- Svátek maminek, besídka
- Moje rodina

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vědomé užívání všech smyslů
- ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj komunikativních (verbálních i neverbálních) a jazykových receptivních dovedností (vnímání, naslouchání) a kultivovaného projevu, rozšiřování slovní zásoby
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkcí (abeceda, čísla)
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí
- vytvoření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním a technickém prostředí o jejich rozmanitostech, vývoji a proměnách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnosti

Vzdělávací nabídka:

- činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, úpravy prostředí
- sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- přednes, recitace, zpěv písní o jarním počasí, zvířátkách a jejich mláďátkách
- prohlížení a „čtení“ knížek, encyklopedií, samostatné vyhledávání
- spontánní hry, experimenty s materiálem a předměty (klíčení rostlin), rozhovory o výsledcích pozorování
- hry a činnosti uvádějící dítě do světa lidí, na poznání sociálního prostředí, v němž žije, rodina, členové, vztahy, život v rodině, rodina ve světě zvířat, mateřská škola
- společenské hry, sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti
- přípravy a realizace společných zábav a slavností MŠ a ZŠ (velikonoční dílny, zahradní slavnost, oslava prvního jarního dne)
- hry a činnosti zaměřené na pozorování rostlin, zvířátek
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledovávání rozmanitosti změn v přírodě (příroda živá a neživá, přírodní děje a jevy)
- vycházky do okolí
- příprava a realizace besídky pro maminky
- činnosti výtvarné a hudebně pohybové podněcující tvořivost dětí
- praktické činnosti, na jejichž základce dítě seznamuje s různými přírodními i umělými materiály
- čtení příběhů o přírodě z vybraných knížek
- písničky a básničky o zvířátkách a jejich mláďátkách
- návštěva ekofarmy a seznamování se s hospodářskými zvířaty
- naslouchání zvukům přírody (zpěv ptáků – pomůcky)
- pozorování ekosystémů (les, louka) a života v nich, potravní řetězec

Očekávané výstupy, *konkretizované výstupy*

Dítě a jeho tělo	
Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru	- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
Zachovávat správné držení těla	- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály	- *zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)*
Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony	- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek* - *postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky* - *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*
Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy	- *znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek*
Dítě a jeho psychika	
Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách	- *používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky*
Sledovat a vyprávět příběh, pohádku	- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit	- *zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu* - *zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho* - *záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)*
Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci	- *rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)* - *pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělávání ohně, koupání, skákání do vody atd.)*
Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit	- *posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)*

	- *chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)* - *chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky* - *řešit labyrinty (sledovat cestu)*
Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film	- *projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích*
Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	- *jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí* - *nechat se získat pro záměrné učení*
Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným	- *samostatně se rozhodnout v některých činnostech* - *vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je* - *verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)*
Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat	- *přicházet s vlastními nápady* - *projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při neporozumění, zkoušet, experimentovat*
Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)	- *hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem* - *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit*
Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování	- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)* - *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)* - *rozhodovat sám o sobě (o svém chování)*
Dítě a ten druhý	
Respektovat potřeby jiného dítěte	- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)* - *nabídnout pomoc*
Dítě a společnost	

Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat	- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti* - *chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat* - *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby* - *pochopit funkci rodiny a jejich členů*
Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky	- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)* - *vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)* - *v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění* - *všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)*
Dítě a svět	
Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	- *mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)* - *mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod.* (např. *o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)*
Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim	- *vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat*
Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	- *uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí* (*podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)*

6.4 Toulavé léto

Charakteristika a záměry bloku

Navazuje tematicky na předcházející bloky a uzavírá tak celý školní rok radostně prožitý v naší školce. Léto – teplá část roku, bohatá a štědrá příroda nabízí své dary. Těšíme se na prázdniny a dovolenou společně strávenou se svými rodiči a prarodiči. V tomto bloku tedy čeká děti spousta zábavy a radostí.

Všímáme si změn a dění v nejbližším okolí, upozorňujeme na nebezpečí, které nás může v přírodě a o prázdninách potkat. Zkoumáme vodu a její vlastnosti a další živly. Procvičujeme zásady bezpečného chování v silničním provozu, děti se seznamují s druhy dopravních prostředků a dopravních značek.

Většina činností probíhá v přírodě, podnikáme pěší výlety do okolí, uskutečňujeme výlet celodenní (Zoo, zábavné parky, hrady ….) Zopakujeme si, co už všechno umíme, probíhá Den netradičního oblečení, rozloučíme s našimi předškoláky.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání

Kompetence k řešení problémů

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, že věcné a uvážlivé řešení je výhodou, nebojí se chybovat

Komunikativní kompetence

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky (knihy, encyklopedie, telefon)
- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit

Sociální a personální kompetence

- je schopno chápat, že lidé se různí a snaží se být tolerantní k jejich odlišnostem

- chápe, že nespravedlivost, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou

Činnostní a občanské kompetence

- uvědomuje si svá práva i práva druhých, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu a že se svým chováním podílí a ovlivňuje prostředí, v jakém žije
- dbá na osobní zdraví i zdraví druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdraví a bezpečné prostředí
- je elementárně připraveno na život v multikulturní společnosti

Návrhy témat

- Život ve vodě a u vody
- Dopravní prostředky
- Aby se nic nestalo
- Luční kvítí
- Život v trávě
- Kde bydlím - město, vesnice
- Letní hry a sporty
- Zvířátka v Zoo
- Pojedeme na výlet
- Cizokrajná zvířata - Pět minut v Africe
- Praha – Karel IV.
- Těšíme se na prázdniny

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- vytváření zdravých životních návyků a postojů, základy zdravého životního stylu
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se prosociálně
- poznávání jiných kultur
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka, vytvářet základy pro práci s informacemi (knihy, obrázkový materiál)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností a jejich poznávání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovednosti umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti, základy gymnastiky, hudebně pohybové hry, tanečky, turistika
- všestranný rozvoj tělesné a psychické zdatnosti dětí, pohyb na čerstvém vzduchu
- aktivity podporující utužování pěkných vztahů mezi dětmi a uvědomování si vztahů mezi lidmi – společné zážitky a prožívání – školní výlet, kolektivní výtvarné a pracovní činnosti např. moře, Zoo
- četba, vyprávění příběhů s etickým obsahem a poučením, např. kniha Birlibán

- vyhledávání v knihách, časopisech a encyklopediích o dětech z různých kontinentů, planetách a vesmíru, povídání u globusu
- grafomotorická cvičení vedoucí k uvolňování ramene, loktu a zápěstí – velký formát, tematické pracovní listy
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel a písmen
- dramatizace a vyhodnocování situací, s kterými se můžeme v létě setkat (kontakt se zvířaty, cizí lidé, úžeh, úpal, jedovaté rostliny, dopravní situace)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- výtvarné zpracování zážitků, zkušeností z cestování, výletů, dovolených
- slovní hádanky, obrázkové čtení, předčtenářská gramotnost
- gymnastika mluvidel
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů
- opakování písní, říkadel, vokální činnosti
- rytmické hry, hry se slovy, slabikami, první a poslední písmeno ve slově
- hry s rýmy, hledání synonym, homonym, antonym
- tvůrčí činnosti slovní, literární, dramatické, výtvarné, hudební podněcující tvořivost a nápaditost
- společné aktivity se ZŠ (zahradní slavnost, netradiční oblečení)
- námětové hry a činnosti např. život v Zoo, empatie se zvířátky
- smyslové hry zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu, zrakové a sluchové paměti, pozornosti (pexeso, Co se změnilo?)
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (při hrách, pohybových činnostech), zásady 1. pomoci
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků v přírodě
- delší vycházky do přírody (louka, les)
- stolní společenské hry

Očekávané výstupy, *konkretizované výstupy*

Dítě a jeho tělo	
Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku	- *vést stopu tužky při kresbě, apod.* - *napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena* - *tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím*
Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí	- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)* - *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)* - *vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)*
Pojmenovat a znát pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem	- *mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách*
Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami	- *projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám* - *uvědomovat si, co je nebezpečné*
Dítě a jeho psychika	
Porozumět slyšenému	- *sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat* - *poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu* - *poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)* - *rozkládat slova na slabiky* - *vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova* - *rozlišit krátké a dlouhé samohlásky*
Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti	- *znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit* - *vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce*
Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů	- *sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech*
Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	- *rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)*

	- *odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat*
Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci	- *objevovat význam ilustrací, soch, obrazů* - *poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvory (např. použít nějaký symbol)* - *napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)* - *napodobit některá písmena, číslice* - *poznat některé hudební znaky* - *rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)*
Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného	- *vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je* - *projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích*
Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině	- *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé* - *samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)* - *respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých* - *uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je* - *nebát se požádat o pomoc, radu*
Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci	- *umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)* - *snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor*
Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)	- *hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem* - *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit*
Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním	- *odložit splnění osobních přání na pozdější dobu*
Dítě a ten druhý	

Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené* - *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)* - *respektovat rozdílné schopnosti* - *důvěřovat vlastním schopnostem* - *cítit sounáležitost s ostatními*
Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná	- *nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout* - *bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)*
Dítě a společnost	
Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování	- *rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy*
Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální	- *vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností*
Dítě a svět	
Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí	- *orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)*
Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	- *mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)* - *mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)* - *mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav*
Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný	- *uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný* - *chápat základní pravidla chování pro chodce*
Všímat si změn a dění v nejbližším okolí	- *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*
Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	- *všímat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.*

Evaluační systém

V souvislosti s vytvářením školního vzdělávacího programu se zamýšlíme i nad smysluplným hodnocením mateřské školy, abychom po vyhodnocení dokázali řešit problémy a vyhledávat možnosti, jak správně naplňovat stanovené cíle a jak vytvářet vhodné a podnětné prostředí.
Vzhledem k tomu, že jsme jednotřídní MŠ, se hodnocení školní a třídní úrovně prolíná.
Při komplexním vyhodnocování práce mateřské školy zaměřujeme evaluaci na naplňování cílů programu, kvalitu podmínek vzdělávání, způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání, práci pedagogů a výsledky vzdělávání.

7.1 Evaluace výchovně vzdělávacího procesu

Nástroje hodnocení

- pozorování, monitoring
- rozhovory, diskuse
- kontrola pedagogických a provozních pracovníků
- hospitace a následné rozbory
- záznamy a zprávy o kontrolách a hodnoceních
- analýza a kontrola třídní a školní dokumentace, záznamy z pedagogických porad
- dokumentace o dětech
- studium, samostudium, semináře
- analýza vlastní pedagogické a řídící práce (autoevaluace, zpětná vazba od kolegyně, od dětí, od rodičů)

Evaluace ŠVP

- soulad s RVP PV, funkčnost ŠVP
- hodnocení výsledků vzdělávání - kam jsme došli – jak se nám daří směřovat ke kompetencím u dítěte na konci předškolního období

Evaluace TVP

- hodnocení tematických částí (jsou-li vhodně připraveny, umožňují-li dostatečně využívat metod prožitkového a situačního učení, přinášejí-li výsledky, co chybělo, k čemu je třeba se vrátit)

- hodnocení výchovně vzdělávacího procesu (prožitkové učení, spontánnost dětí, komunikativnost, tvořivost, převažující aktivita dětí, konkrétnost, situační učení, každodenní prolínání vzdělávacích oblastí)
- hodnocení podmínek vzdělávání (do jaké míry jsou podmínky naplňovány)
- provádíme 2x ročně = pololetní hodnocení třídy

Osnova pololetního hodnocení třídy

1. Podmínky (zhodnocení těch, na které jsme se zaměřily ve ŠVP)
2. Výsledky diagnostiky
3. Složení třídy, předškoláci
4. Dodržování cíle vzdělávání, respektování obsahu i podmínek daných RVP
5. Spolupráce učitelek ve třídě
6. Prožitkové učení
7. Komunikace (zda máme empatické reakce, snižujeme se k dětem atd.)
8. Spolupráce s rodiči
9. Preference činností (čemu dávají děti přednost)
10. V čem máme problémy a co s nimi budeme dělat

Zpětná vazba tematických částí

- podle možnosti, nejlépe každý den, zaznamenáváme tzv. „zamyšlení“ např. nejsilnější zážitek, co děti nejvíce oslovilo, co se ten den naučily, nebo dověděly nového)
- po ukončení každé tematické části vyhodnocujeme, jak zvolené činnosti napomohly naplnění cílů (písemně přímo do plánu tematické části)

Diagnostika

- vedeme dětské portfolio, vybrané práce dětí (především výkresy)
- provádíme diagnostiku školní zralosti u předškoláků (2x ročně, říjen a duben)

Pro sledování vývoje dítěte je důležité znát výchozí vývojový stupeň dítěte a k němu potom hodnotit pokrok dítěte (nikoliv konfrontovat s úrovní vrstevníků). Mapujeme, v čem je dítě úspěšné. Zjišťujeme, v čem má problémy a z toho vyvozujeme důsledky pro svoji práci s tímto konkrétním dítětem.

7.2 Evaluace vzdělávacích výsledků a cílů

- **Při sebereflexi** si denně odpovídáme na otázky: co se děti naučily, co se dozvěděly nového (hodnocení výsledků) a čím (hodnocení procesů) se mi podařilo toho dosáhnout (autoevaluace)
- **Portfolio učitelky:** je zásobník – pro průběžnou evaluaci realizace tematických celků i jeho částí.
- **Zápis do třídnice:** denně zaznamenáváme do třídnice všechny aktivity a činnosti, se kterými se děti v průběhu dne setkaly.
- **Komunitní kruh:** převážně na počátku nového týdne provádíme s dětmi komunitní kruh, ve kterém si vzájemně sdělujeme uplynulé zážitky nebo to, co děti právě zajímá, s čím by se chtěly seznámit, co by rády dělaly.
- **Porady se zaměstnanci:** uskutečňujeme pravidelně při zahájení školního roku, v průběhu školního roku v důsledku organizačních změn a v závěru školního roku. Zápisy z porad vedeme v dokumentaci školy.
- **Kronika MŠ:** výjimečnou výpovědní hodnotu má i kronika MŠ, do které se zapisují důležité informace, či zajímavosti, se kterými jsme se setkali v průběhu celého školního roku. Počet zapsaných dětí, personální obsazení, slavnosti a akce školy, materiální vybavení školy, společná fota dětí i zaměstnanců MŠ apod.
- **Schůzky s rodiči, společná posezení, dotazníky:** schůzky s rodiči jsou svolávány pravidelně na začátku školního roku a dále dle potřeb rodičů a školy. Pro získávání zpětné vazby od rodičů využíváme společná setkání (výtvarné dílny, kavárničky pro maminky, besídky). Sdělujeme si nejsilnější zážitky dětí, které nás motivují k další společné práci.